

Asia: VN/28405/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksellä kumottaisiin kunnan ilmastosuunnitelman laatimista koskeva velvoite ja lain soveltamisalaa muutettaisiin niin, ettei ilmastolakia sovelleta kunnan viranomaisiin. Esityksen tuloksena kunnilta poistuisivat kaikki ilmastolaissa asetetut velvoitteet.

Kunnat ovat keskeinen toimija ilmasto- ja biodiversiteettikriisien ratkaisemisessa. Ilmastomuutoksen hillintää, siihen sopeutumista ja varautumista ei voi missään kunnassa jättää tulevaisuudessa mahdollisesti paremmassa taloudellisessa tilanteessa pohdittavaksi ja edistettäväksi.

Esitys vaarantaa hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisen ja kasvattaa myöhemmin ilmastomuutoksen hillintään tarvittavaa rahoitusta.

Esityksen päätavoitteena on perustelujen mukaan tasapainottaa valtiontaloutta ja karsia kuntien tehtäviä. Huomautamme, että tuessa on kyse valtiontalouden näkökulmasta hyvin pienestä kustannuksesta – vain noin 0,03 promillea budjetista. Lisäksi ilmastosuunnitelmien teko on kunnille niin pieni kustannus, että puuttuvat suunnitelmat voidaan laatia myös ilman valtion tukea.

Ilmastosuunnitelmien laatimisvelvoite lisää kuntapäätäjien ja virkahenkilöiden ymmärrystä ilmastotoimista ja parantaa ilmastoasioiden huomioon ottamista kaikilla toiminnan sektoreilla. On lisäksi huomattavaa, että kunnilla, joilla suunnitelmia ei vielä ole, on käytettävissään muiden kuntien suunnitelmia, mikä helpottaa oman suunnitelman laatimista.

Hallituksen esitysluonnoksen perusteluissa viitataan erityisesti siihen, kuinka suuri joukko suomalaisia on kuntien ilmastotyön, -tavoitteiden ja -suunnitelmien piirissä. Luonnoksesta puuttuu kokonaan, kuinka suuren osuuden edelliset kattavat Suomen kokonaispinta-alasta. Pyydämme lisäämään sen esitykseen.

Esityksen perustelujen ilmastovaikutuksia on syytä tarkentaa lisäämällä tietopohjainen laskennallinen arvio siitä, kuinka monen hiilidioksiditonnin päästövähennykset jäävät esityksen vuoksi toteutumatta, ja jotka pitää sen vuoksi toteuttaa muilla sektoreilla, jotta Suomi saavuttaa hiilineutraalisuustavoitteen 2035.

Kokonaisuutena pidämme hallituksen esitysluonnosta erikoisena. Poistamalla kuntien veloitteet hallitus viestii kuntatason viranomaisille, etteivät ilmastotoimet ole tärkeitä, ja ettei niiden toteuttamisella ole kiire. Poukkoileva lainsäädäntä on toimijoita kohtaa väärin - nyt kumottavaksi esitetyt kuntien veloitteet tulivat ilmastolaissa voimaan vain reilu vuosi sitten 1.3.2023.

Pyydämme hallitusta muuttamaan esitystä siten, että kuntien veloitteisiin ja kuntien viranomaisiin liittyvät muutokset poistetaan.

BirdLife Suomen puolesta

Helsingissä 20.6.2024

Aki Arkiomaa, toiminnanjohtaja

Arkiomaa Aki
BirdLife Suomi ry